

for

6
5
4
3
2
1

Vietnam

Nr. 3 - 1966

Løssalgspris kr. 1,—

Fra Den norske solidaritetskomité for Vietnam:

TIL DEN NORSKE REGJERING OG STORTINGET

Krigen i Vietnam er mer og mer blitt en krig mellom USA og det vietnamesiske folk. Kamphandlingene øker i brutalitet og omfang. Bruken av moderne krigsvåpen, gass og napalmbomber påfører befolkningen uendelige lidelser. Konflikten er en vedvarende og alvorlig trusel mot verdensfreden.

Den norske regjering har hittil gitt uttrykk for en resignert holdning ved å hevde at det eneste vårt land kan gjøre er å rette henstillinger om at forhandlinger skal komme igang.

DEN NORSKE SOLIDARITETSKOMITE FOR VIETNAM vil arbeide for å skape en aktiv norsk opinion som vender seg mot den amerikanske krigføringen i Vietnam og går inn for det vietnamesiske folks frihet og rett til å avgjøre sin skjebne.

Det er en viktig oppgave å gi humanitær hjelp til ofrene for krigshandlingene, og Landsinnsamlingen til Vietnam må sterkt støttes. Men det må være en enda viktigere oppgave å arbeide for at Det Norske Storting og Den Norske Regjering skal gjøre disse krav til sine:

- De amerikanske bombetokter i Vietnam må øyeblikkelig stanses.
- Forhandlinger om stans i krigshandlingene må innledes.
- En løsning av Vietnam-problemet må skje i pakt med Geneve-avtalen:
- Alle fremmede tropper må trekkes tilbake.
- Frie valg i begge soner.

I pakt med dette program henvender DEN NORSKE SOLIDARITETSKOMITE FOR VIETNAM seg til norske kvinner, menn og ungdom, til alle foreninger og lag med henstilling om å slutte opp om vårt arbeid.

Oslo, februar 1966

Underskriftslistor kan fåes ved henvendelse til vår adresse:
DEN NORSKE SOLIDARITETSKOMITE FOR VIETNAM,
Postboks 7131 Homansbyen, Oslo 3. — Postgirokonto 20 29 81

I REDAKSJONEN SITTER:

Kåre Eidem, Håkon Helle, Peder
M. Lysestøl, Erling Lagereid, Harald
Minken, Terje Normann (ansv.),
Ole Bjørn Rongen og Kjell Snerthe.

REDAKSJONEN AVSLUTTET:

12. september 1966

Bulletinen utkommer

10 ganger i året.

Abonnementsprisen er

kr. 10,— pr. år.

Redaksjonens adresse:

FOR VIETNAM

Majorstua, Oslo 3.

Postboks 5275

Postgirokonto nr. 20 34 45

Forsida:

SIDSEL PAASKE

En politisk løsning for Vietnam

I norske aviser har vi ofte kunnet lese at «nok en amerikansk fredsføler er avfeid av Hanoi». Disse meldingene har nærmest kategorisk fastslått at de amerikanske «fredsfølere» er oppriktig og ærlig ment. Og grunnen til at initiativene aldri fører fram, hevdes å være manglende forhandlingsvilje hos lederne i Hanoi. Denne propaganda, som en stor del av norsk presse er spredt av, kan virke svært vill-ledende, dersom en ser det amerikanske engasjementet i Vietnam som et isolert fenomen, og således ikke makter å vurdere dette problemet som et ledd i en bevisst og vidtomfavnende utenrikspolitikk. Det er viktig å være klar over at engasjementet i Sør-Vietnam bare skyldes én av 40 forsvarspakter som USA har «forpliktet» seg til å opprettholde. President Truman lanserte sin «Trumandoktrine» 12. mars 1947. Dette var nærmest en krigserklæring mot «den internasjonale kommunisme». Den amerikanske kongress hadde oppkastet seg selv til et verdens overvåkingspoliti.

Denne politikken er ført konsekvent fram til i dag. Riktignok hevdet president Kennedy i en tale til kongressen i 1961: «Den avgjørende oppgaven for vårt program for utenlandshjelp i 1960-årene er ikke negativt å bekjempe kommunismen. Den avgjørende oppgaven er å bidra til en historisk demonstrasjon av at økonomisk vekst og politisk demokrati kan utvikle seg hånd i hånd — i det 20. århundre som i det 19., og på den sørlige halvkule såvel som på den nordlige.»

Han har imidlertid vært død lenge nå. Hvordan amerikansk utenrikspolitikk hadde artet seg i dag med President Kennedy i Johnsons stol, kan være vanskelig å si. — Men vi bør ikke glemme at USA's engasjement som krigførende part i Veitnam tok til under John F. Kennedy.

Ganske nylig ble spørsmålet reist om hvor vidtomfavnende USA's militære engasjement i utlandet egentlig er. Utenriksminister Dean Rusk fastslo i denne sammenheng at USA enten kollektivt eller *unilateralt* ville komme angrepne land til hjelp, enten Sambandsstatene hadde forpliktet seg til dette ved traktater eller ikke. Med bestemthet fastslo han: «Ingen potensiell aggresor skal tro at aggresjon blir tolerert fordi om det ikke eksisterer noen traktat eller kongressvedtak om amerikansk militærbeskyttelse.» (Newsweek, sept. 1966.)

Dette er en ny og utvetydig bekreftelse av det faktum at USA med militærmakt vil bekjempe enhver revolusjon — også sosialt berettigede — i et hvilket som helst land for å opprettholde de bestående forhold. — Hva som ligger i begrepet aggresjon, er vel egentlig aldri blitt definert av lederne i Washington. Vi har imidlertid, ved iakttagelsen av USA's engasjement i verdens urosentra, kunnet danne oss et bilde av begrepets innhold: Ethvert folk som lever i sosial urettferdighet, vil bli motarbeidet av USA, når dets krav om bedre kår nødvendigvis må utgjøre en trusel mot det bestående samfunnssystem.

Selv om Sovjetunionen — og i stor utstrekning også Den kinesiske folkerepublikken — har ført en konsekvent fredspolitik i de siste 10 år, kan vi ikke rekne som sikkert at disse giganter vil komme til å takle enhver konfliktsituasjon like fleksibelt som Sovjetunionen gjorde under Kennedys Cuba-eventyr. Dersom ikke en mektig folkeopinion i nær framtid makter å tvinge fram en stans i USA's krigsaktivitet i Vietnam, vil man uunngåelig komme til det punktet da en ny verdenskrig bryter løs.

På forsommeren i år ble det i den amerikanske kongressen lagt fram en såkalt privat «hvit-bok» utarbeidet av et team av universitetsfolk. De amerikanske «fredsfølere» ble her kritisk vurdert. Det kom da klart fram at hver gang USA satte igang med sine «fredsinitiativ», skjedde det samtidig en vesentlig intensivering av de militære operasjoner. Det naturlige resultat av denne politikken var, som vi vet, at motparten aldri har oppfattet Washingtons «fredsfølere» som ærlig ment. Deres avslag er blitt flittig utnyttet i den vestlige propaganda til inntekt for USA. — Det kan her være på sin plass å påpeke at i forbindelse med bombingene av forstedene til storbyene Hai-phong og Hanoi, truet president Johnson med at dersom ikke Hanoi sa seg villig til å «forhandle» (Den nasjonale frigjøringsfronten i Sør-Vietnam, som jo er den reelle motpart i denne krigen, innrømmes ikke forhandlingsstatus), ville man foreta en ytterligere opptrapping. Det man da krever er selvsagt *kapitulasjon* og ikke forhandlingsvilje. Dette er både Frigjøringsfronten og lederne i Hanoi fullt klar over. Deres krav er derfor: USA's krigsmaskin må forsvinne fra Vietnams jord før forhandlinger om landets framtid skal kunne finne sted. — Dette standpunktet deles fullt ut av den engelske filosof og fredskjemper Bertrand Rus-

sell. President Charles de Gaulle har lagt fram liknende synspunkter. Under sitt besøk i Cambodia nylig, erklærte han at USA måtte finne seg i å trekke sine styrker ut av Vietnam før forhandlinger kunne finne sted. Han sa videre:

«Det er utenkelig at den amerikanske krigsmaskinen skal la seg tilintetgjøre, men det er heller ingen sjanse for at asiatene vil prisgi seg til utlendinger fra den andre siden av Stillehavet, samme hvilke hensikter de måtte ha og samme hvor fryktinngydende deres våpen måtte være. Kort sagt, selv om denne konflikten skulle bli lang og smertefull, anser Frankrike det for å være sikkert at den ikke vil få noen militær løsning.»

Vi finner disse vurderingene realistiske og er tilbøyelig til å dele det syn at forhandlinger om Vietnams framtid ikke har noen mening før den amerikanske krigsmaskinen ikke lenger befinner seg på vietnamesisk jord.

Vi som tror på en politisk løsning av konflikter, mener at vietnameserne best kan hjelpes i sin kamp for fred, frihet og nasjonal enhet ved organiseringen av en bevisst og mektig verdensopinion mot USA's Vietnam-politikk. Dette politiske press skal bli så sterkt, både innen USA selv og i verden ellers, at landets utenrikspolitikk må dreies i det *vi* vil kalle en *fornuftig* retning, dvs. Sambandsstatene må lære seg å akseptere at ethvert folk suverent skal kunne bestemme sitt samfunnssystem. Først når Sambandsstatene har innsett dette og gjort vrak av sin blinde voldspolitik, kan vi andre puste lettet ut. — Men det kan være langt fram — hvor langt, er hver enkelt av oss med på å bestemme.

t. n.

Amerikanske grusomheter i Vietnam

Utdrag av artikkelen
«American Atrocities in Vietnam»
av Eric Norden, «Liberation»,
(New York) Feb. 1966.

I den bitre striden om vår Vietnam-politikk som har rast i landet helt siden presidentens beslutning om å bombe Nord-Vietnam i februar i fjor, er der bare én ting tilhengerne av USA's politikk vil innrømme opposisjonen: denne krigens fullkomne, lammende grusomhet. Til tross for barrikadene av offisiell propaganda, avslører meldinger i den amerikanske og europeiske pressen at USA kjemper sin histories skitneste krig i Vietnam. Våpnene i det amerikanske arsenal inkluderer tortur, systematisk bombing av sivile mål, den første bruk av giftgasser siden den første verdenskrig, skyting av fanger og alminnelig ødeleggelse av den vietnamesiske landsbygda ved hjelp av napalm og hvitt fosfor.

Tortur av fanger og «mistenkte» — utført av vietnamesiske tropper og deres amerikanske rådgivere — er offentlig fastslått. Donald Wise, hovedutenrikskorrespondent for London-avisa Sunday Mirror, forteller at tortur blir bifalt av — og til og med utført under oppsyn av amerikanske offiserer. «Ingen amerikaner er i en slik stilling at han kan be sine «elever» slutte med tortur», skriver Wise fra Saigon. «De ønsker det ikke heller . . .» Noen av de alminneligste torturmetodene, beskrevet av Wise, inkluderer «å dukke menn med hodet først ned i vanntanker eller skjære dem opp med kniver . . . Silkestrømper fulle av sand blir slått mot tinningene, og menn blir spent fast til de elektriske generatorene på militære kjøretøyer.» (Sunday Mirror 4. april —65.)

«Vietcong» terroriserer selvsagt også, men på en mer selektiv måte, de er jo avhengige av bøndene og landsbybeboerne for mat og beskyttelse. De kan drepe og lemleste liket til en regjerings-funksjonær, men de velger vanligvis en upopulær og korrupt mann som bøndene er glad over å bli kvitt. Amerikanerne og regjeringstroppene derimot, føler seg fortapt i et hav av fiender på landsbygda, og vil som regel slå til uten å gjøre forskjell på virkelige eller innbilte geriljasoldater. Derfor kan ingen vietnameser føle seg sikker mot mishandling og tortur. I virkeligheten blir det antatt at enhver bonde er en virkelig eller potensiell Vietcong-soldat. «I et Vietcong-kontrollert område er målestokken grov: enhver ung mann i våpenfør alder blir sett på som en Vietcong-soldat som har kasta fra seg våpenet sitt like før han ble tatt til fange. Størsteparten av

Vietnam er nå Vietcong-kontrollert, derfor antar man altså at de fleste menn på landsbygda er Vietcong-soldater eller sympatisører.» (Ibid.)

Elektrisk tortur blir benyttet over hele Vietnam, også på slagmarka. Små amerikanske generatorer som brukes til feltradioer, blir ofte «omdannet» for torturformål og funnet hensiktsmessige, fordi de er så mobile. Slike generatorer produserer nok spenning for sterke og noen ganger dødelige elektriske sjokk. Etter at antallet av amerikanske soldater på slagmarka har økt, har de amerikanske troppene gått over fra bare «rådgivning» til aktiv deltakelse i slike forhør.

Tortur blir sjelden brukt av rene militærtekniske grunner; for å få greie på hvor fiendtlige tropper er stasjonert eller stedet for et planlagt bakholdsangrep. I stedet er den blitt et mål i seg selv; en måte å terrorisere befolkningen og et utløp for frustrasjonen til amerikanerne og regjeringstroppene som er omgitt av en fiende som er overalt og ingen steder, som angriper i lynsnare slag og så forsvinner inn i jungelen. Malcolm Browne, korrespondent for Associated Press skriver: «Mange soldater liker å slå Vietcong-fanger. De som blir forhørt dør så ofte under utspørringen at kunnskap ser ut til å være et mindre viktig formål.» («The New Face of War». Malcolm Browne, 1965.) I Vietnam har tortur blitt en livsform, eller en dødsform. Og stadig oftere har den blitt en amerikansk dødsform.

Amerikanske Special Forces-tropper er stolte over sine avanserte «forhørs»-metoder, som ofte er etter kinesisk mønster. I sin førstehånds beretning om Special Forces i kamp, «The Green Berets», gir Robin Moore malende beskrivelser av en torturscene der lederen er en Special Forces offiser av finsk opprinnelse som hadde tjenestegjort i nazi-hæren ved den russiske front i annen verdenskrig. (På grunn av Moores pinlige avsløringer, ble forlaget som opprinnelig presenterte boka som «sannferdig . . . en autentisk beskrivelse», tvunget etter press fra vise-forsvarsminister Arthur Sylvester til å kalle materialet «oppdiktet».)

En fange som «samarbeider» etter å ha sett sine kameraters skjebne blir ikke alltid belønnet. Av og til later man ikke engang som om dette er «forhør». Jack Langguth, New York Times' Saigon-korrespondent, forteller om et tilfelle da «En amerikansk heli-

koptersoldat kom tilbake til sin base et sted i det sentrale høylandet i forrige uke, uten den voldsomme, unge fangen som var blitt overlatt til ham. Han fortalte vennene sine at han hadde blitt rasende på den unge mannen og hadde kastet ham ut av helikopteret i ca. 300 m høyde». (New York Times, 7. juli 1965.)

Ettersom amerikanske tap har økt, har man sluttet til og med å foregi at fangene blir forhørt. Fangne og sårete Vietcong-soldater blir bare henrettet på stedet. Kaptein James Morris, fra de amerikanske Special Forces, forteller om etterspillet etter et bakholdsangrep han ledet mot en liten fiendtlig styrke:

Jeg beveget meg fra en mørk skygge til den andre, mens jeg hele tida forvisset meg om at de var døde. Da jeg nærmet meg den siste, reiste han seg opp

med armene utstrakt og vidåpne øyne. Han var ubevepnet, stakk ham ned med en AR-15. Det rykket i ham én gang... (Esquire, August 1965.)

Behandlingen av fangne Vietcong-soldater synes å avhenge av hvor alvorlige de amerikanske tapene i den forutgående trefningen har vært. Etter at en gruppe amerikanske flysoldater nesten var blitt utslettet i en kamp i Ja Drang-dalen, rapporterte Reuters:

På et sted like ved fant amerikanerne 3 sårete Nord-vietnamesere. En lå sammenkrøpet under et tre — med smilende ansikt. «Du kommer ikke til å smile lenger», sa en av de amerikanske soldatene, mens han gjennomhullet ham med geværkuler. De to andre fikk samme skjebne. (18. november 1965.)

Bortsett fra spørsmål om moral, er selvfølgelig den amerikanske og sør-vietnamesiske torturen og henrettelsen av krigsfanger klart i strid med internasjonal lov. Både Sør-Vietnam og USA har skrevet under på

Genève-konvensjonen av 1949, som regulerer behandlingen av krigsfanger. Artikkel 17 fastslår: «Ingen fysisk eller psykisk tortur eller annen form for tvang må bli rettet mot krigsfanger for å oppnå opplysning

ger.» Og i en spesiell paragraf som omhandler uerklært krig eller borgerkrig, forbyr konvensjonen: «vold mot liv og legeme, spesielt mord, lemlesting, grusom behandling og tortur».

Det internasjonale Røde Kors i Genève, som konvensjonen gir rett til å besøke krigsfanger og forsikre seg om at de blir riktig behandlet, har offentlig protestert mot amerikansk behandling av fanger i Vietnam. «Den internasjonale Røde Kors-komiteé er misfornøyd med den måten USA og den sør-vietnamesiske regjering behandler sine fanger på. Komiteéns representant i Saigon har ikke fått tillatelse til å besøke krigsfanger ...» (New York Times 26. november 1965.)

Misfornøyde med de nåværende umenneskeligheter, har noen amerikanske regjeringskontorer forsøkt å forandre tortur fra en politisk ulempe til en fordel ... Associated Press opplyste 16. oktober 1965 at senator Stephen Young, som nettopp hadde vært på en undersøkingsreise til Vietnam, «sier at han fikk vite av et medlem av CIA (Central Intelligence Agency) i Vietnam at CIA der begikk grusomheter for å bringe Vietcong i vanry. Young sa at han ble fortalt at CIA-forkledde menn som Vietcong-soldater, og de begikk grusomheter ...» (Philadelphia Inquirer, 20. oktober 1965.)

Amerikanske tropper, spesielt marinesoldater, har ødelagt hundrevis av landsbyer som en del av sitt «fredsbringende» oppdrag. New York Herald Tribune opplyste 23. mai 1965 at «Nær den store kystbyen Hue, satte amerikanske marinesoldater fyr på avlinger og brente eller sprengte hytter.» I juli 1965 kjempet den amerikanske marine mot en Vietcong-styrke som hadde landet i sampaner på øya An Hoa og angrepet en vietnamesisk marinestasjon der. De to største byene på øya, Langthanh og Xuanmy, ble okkupert av gerilja-styrkene. Til sammen hadde byene ca. 1500 innbyggere. Etterat Vietcong trakk seg tilbake «fikk marine-soldatene ordre om å brenne Longthanh og Xuanmy for å hindre at Vietcong okkuperte dem på nytt.» (New York Times, 11. juli 1965.) Få Vietcong-soldater var blitt drept eller tatt til fange, men to velstående landsbyer ble rasert, og, ifølge amerikanske kilder, døde ca. 100 sivile av den amerikanske ildgivning. En Associated Press rapport fra øya 11. juli 1965 sa at amerikanerne hadde kalt An Hao «Lille Hawaii» på grunn av de langstrakte strendene og de lykkelige menneskene. På en dag ble An Hao til et «lite helvete.»

Den vietnamesiske bonden er fanget i en ond sirkel av den amerikanske «fredsbringende» taktikken. Hvis han blir i landsbyen sin, kan han dø av amerikansk ildgivning, hvis han flykter for de framrykkende tropene kan han fremdeles risikere å bli tatt igjen og

skutt på stedet som en «flyktende Vietcong-soldat».

Det er offisiell amerikansk militær-politikk å skyte først og stille spørsmål etterpå. I en operasjon 35 miles utenfor Saigon, stormet amerikanske tropper et skur der det ble antatt at Vietcong-soldater oppholdt seg. En amerikansk løytnant kastet en håndgranat inn i skuret «Etter eksplosjonen sprang soldaten inn i skuret mens han skjøt vilt med rifla. Tre menn og en baby døde. To kvinner ble såret. En kule rev av nederste delen av foten til en kvinne.» (Associated Press, 16. november 1965.)

Ettersom det amerikanske engasjement har vokst, har man i stadig større grad begynt å stole på bombeangrep. Hvilke som helst landsby i «Vietcong-området» (som nå omfatter det meste av landet utenfor de store byene) blir betraktet som «fritt-slag»-område. Amerikanske fly lar det regne død over svære strekninger av landsbygda, død over Vietcong-soldater så vel som uskyldige bønder. Det blir ikke gjort noe forsøk på å skjelne mellom militære og sivile mål. Amerikanske flygere «får avmerket en firkant på kartet og beskjed om å bombe alle husklynger innenfor området. Flygerne vet at de av og til bomber kvinner og barn.» (Washington Post, 13. mars 1965.) Supersoniske jet-fly og bombefly dekker svære deler av landsbygda med 1000-pund bomber, napalm og hvitt fosfor. I følge New York Times Saigon-korrespondent, Charles Mohr:

Dette er strategisk bombing i et vennligsinnet, alliert land. Siden Vietcong-taktikken er å blande seg med befolkningen og befolkningen for det meste er ute av stand til å forhindre dette, er det ingen her som er i tvil om at et betydelig antall uskyldige sivilpersoner blir drept hver dag i Sør-Vietnam. (New York Times, 5. sept. 1965.)

Ofrene for slike angrep blir alltid omtalt i de offisielle amerikanske fiendtlige tapslistene som «døde Vietcong-soldater». Sannheten i slike rapporter ble avslørt av Jack Langguth i en melding fra Saigon:

«Da kommunistene trakk seg tilbake fra Quangui forrige mandag, gjennomhullet amerikanske bombefly høydene de hadde kurs for. Mange vietnamesere — et anslag så høyt som 500 — ble drept under angrepene. Amerikanerne påstår de var Vietcong-soldater. Men 3 av 4 pasienter som søkte behandling i vietnamesisk sykehus etterpå for brannskader av napalm, var landsbykvinner.» (New York Times, 6. juni 1965.)

I mars 1965 ble det rapportert at det var Vietcong-styrker i nærheten av landsbyen Manquang, nær den store amerikanske basen i Danang. Det ble gitt ordre om et hurtig luftangrep av amerikanske Sky-raider bombefly. Resultatet ble rapportert i en kort Reuter-

melding fra Danang, som praktisk talt ingen amerikanske aviser trykket: «Fly bombarderte en landsby i nærheten i går og drepte ca. 45 landsbybeboere, deriblant 37 skolebarn, ble det meldt fra militære kilder i dag. Landsbyinnbyggere som bar på kister marsjerte mot Danang etter angrepet, men ble stoppet av vietnamesiske tropper.» Reuters, 18. mars 1965.) Senere fikk en vite at alle ofrene var skolebarn, elever ved Hoa Thuan skolen, som var blitt fullstendig ødelagt av napalm og eksploderende bomber. Ikke engang landsbyer som er sterkt for regjeringen blir spart for amerikansk bombing.

Vietnamesiske landsbybeboere som er drevet til desperasjon, har noen ganger samlet seg i flokker ved de amerikanske basene for å protestere mot bombingene av landsbyene sine. Slike demonstrasjoner har blitt undertrykt med makt. Tidlig i september marsjerte en gruppe mot den amerikanske flybasen i Danang og krevde at det ble slutt på flyangrepene mot landsbyene i nærheten. Demonstrasjonen ble spredt, og 5 vilkårlig utvalgte demonstranter ble arrestert. De ble hurtig straffet. Rapport fra Saigon: «I Danang ble tre personer henrettet av en sørvietnamesisk militæravdeling. Henrettelsen, som foregikk på en fotballplass, ble i siste øyeblikk utsatt til midnatt fordi pressefotografene nektet å adlyde ordre om ikke å ta noen bilder før det siste skudd var avfyrt. De tre var blant fem personer som ble arrestert mandag under en demonstrasjon av ca. 200 mennesker i nedre Danang. De protesterte mot at avlingene deres ble ødelagt av artilleriild og luftangrep fra amerikanske styrker.» (Chicago Daily News, 23. sept. 1965.)

De fleste amerikanske flygeres holdning: «Hvis du skulle bry deg om at du dreper kvinner og barn, ville du bli gal på en uke,» fortalte en amerikansk flyger til en korrespondent fra London Daily Mail, «Dette er et bombefly, og du skulle ikke tenke på den måten.» (London Daily Mail, 28. juni 1965.) En flyger fortalte en annen korrespondent hvordan han rettferdiggjorde sine handlinger: «Jeg liker ikke å skyte mot en landsby. Du vet at du kan treffe kvinner og barn også. Men du må bestemme deg til å tenke at arbeidet ditt er edelt og at jobben må gjøres.» (New York Times, 6. juli 1965.)

Grunnlaget for den amerikanske bombepolitikken ble uttrykt med usedvanlig oppriktighet av en amerikansk offiser i tjeneste ved en helikopter-avdeling i Mekong-deltaet. Jack Langguth spurte ham hva som var svaret på Vietcongs aktivitet. «Terror,» svarte han blidt. «Vietcong terroriserer bøndene for at de skal samarbeide med dem, eller iallfall ikke gjøre motstand mot dem. Vi må terrorisere dem enda mer, slik at de ser at det ligger i deres egen interesse å gå med

oss. Terror er det som trengs.» (New York Times Magazine, 19. sept. 1965.)

I tillegg til uavkortet krigføring fra lufta, har USA gjort bruk av giftgasser i Sør-Vietnam siden 1963. En leder i New York Times skrev om de tre typer av gass som hærledelsen har innrømmet er i bruk: «Til og med denne slags gass kan være dødelig for de svært unge, de svært gamle og slike som lider av hjerte- og lungesykdommer.» (New York Times, 24. mars 1965.)

Etter protester i USA og utlandet hadde ført til temporær pause i bruken av giftgasser, 8. oktober 1965, satte bruken av gass igjen inn med full styrke da general William Westmoreland, øverstkommanderende for de amerikanske styrker i Vietnam, offisielt ga tillatelse til bruk av gass i en gigantisk «søk og ødelegg»-operasjon i sone D, et sted der Vietcong er sterkt. New York Herald Tribune skrev at Westmorelands handling betegnet «en endring i amerikansk politikk, for det var første gang det var gitt tillatelse etter en verdensomspennende protestaksjon i mars...» (9. oktober 1965.) Siden den tid har krigføring med giftgass tatt tilbake sin normale plass i USA's våpenarsenal i Vietnam, og har i det siste blitt økt sterkt. Et flyttbart forskningsinstitutt for kjemisk- og bakteriologisk krigføring, det 406. Medisinske Laboratorium, har blitt flyttet fra Japan til Vietnam.

Selvsagt har den amerikanske regjeringen forsøkt å undertrykke sannheten om de amerikanske grusomheter i Vietnam. For å holde historiene borte fra publikum har Forsvarsdepartementet innført streng sensur over amerikanske korrespondenter i Vietnam. Da Carl Rowan var sjef for USA's informasjonstjeneste, rettferdiggjorde han denne sensuren ved å henvise til publikums «rett til ikke å vite noe i en tilstand av uerklært krig». Wes Gallagher, overhode for nyhetsbyrået Associated Press erklærte nylig: «Å avskjære korrespondenter fra fri adgang til flybaser og andre militære anlegg og å forsyne enhver med en «eskorte» tar tydelig sikte ikke på å sikre militærhemmeligheter, men på å kontrollere hva amerikanske soldater forteller. En slik kontroll overgår alt som foregikk selv i den mørkeste tida av den andre verdenskrig. Restriksjoner på nyheter som Pentagon innfører, skaper alvorlige tvil om det amerikanske folket i det hele tatt kan være i stand til å få et sant bilde av krigen i Vietnam.» (New York Journal American, 15. april 1965.)

All krig er selvfølgelig et helvete. Det finnes ikke noe sânt som en «ren krig», verken i Vietnam eller noe annet sted. Men selv under en krig er der visse regler for anstendighet som ikke kan oversees. De ble fastlagt etter den andre verdenskrig i reglene for den Internasjonale Militærdomstolen, som i Nürnbergprosessene dømte de sivile og militære nazistiske topple-

derne. Amerikanske handlinger i Vietnam faller inn under de forbudte artene av krigføring som ble fastlagt i Nürnberg under artikkel 6, som sier:

De følgende handlinger, eller noen av dem, er forbrytelser som kommer innunder domstolens jurisdiksjon som handlinger som der er individuell ansvarlighet for:

a) Forbrytelser mot freden: det er å planlegge, forberede, innlede eller føre en aggresjonskrig, eller en krig i strid med internasjonale traktater, avtaler eller forsikringer, eller å delta i en felles plan eller konspirasjon for å oppnå noe av det foregående.

b) Krigsforbrytelser: det er å bryte lover eller skikker i krigføring . . . plyndring av offentlig eiendom,

grunnløs ødelegging av byer eller landsbyer, eller ødelegging som ikke er grunnet i militær nødvendighet.

c) Forbrytelser mot menneskeheten: det er mord, utslettelse, slaveri, deportasjon og andre umenneskelige handlinger utført mot sivilbefolkningen, før eller i løpet av krigen.

Det som står på spill i Vietnam er ikke, som president Johnson stadig hevder, hva som vil hende hvis amerikanerne forlater landet. Det er hva som vil hende USA som et folk, og amerikanernes dom i historien hvis de blir i Vietnam.

Hvordan kan et vietnamesisk styre opprettes?

Av Jean Lacoutene.

Selv om en tilnærming mellom Washington og Hanoi i den hensikt å oppta virkelige forhandlinger, er ønskelig, finnes det trolig en mer lovende vei til løsning på annet hold. Det er altfor mange misforståelser mellom de to hovedsteder, hver av dem baserer sin holdning på en usannhet — Hanoi hevder at man ikke interverner i syd, og Washington insisterer på at kampen i syd er en invasjon, mens den i virkeligheten er et opprør som har hatt lokal opprinnelse men som Hanoi har gitt økende støtte. Krigen oppsto i sør, og det er sørvietnameserne som kjemper og lider under den, selv om Nord-Vietnam deltar mer og mer. Sør-Vietnam er stedet hvor det brenner, og slukningen kan bare skje der.

Når den amerikanske regjering fordømmer Nords *militære* intervensjon i Sør, hvorfor ønsker den å tillegge denne intervensjon en *politisk* betydning? Så lenge den amerikanske regjering strir imot en spredning av innflytelse fra Nord i Sør, hvorfor gir den Nord makten til å bestemme over krig og fred sør for den 17. breddegrad? Det er ikke opp til nord-vietnameserne å stanse en krig hvor de spiller en viktig, men underordnet rolle; det er opp til Sør, ikke bare fordi det er mest i overenstemmelse med realitetene, men fordi det er mest i overenstemmelse med den sterkt etterlengtede hensikt med en gjenopprettelse av fredelige tilstander.

Den vestlige politikk skulle hverken prøve å bygge et kunstig antikommunistisk system i Vietnam eller gi

makten til en av de grupper som har bekjempet hverandre i mange år. Den skulle i stedet søke å gjenopprette *rettsmessige tilstander* og tillate statsmyndigheten å hvile på et folkelig grunnlag. Rettsmessigheten — som er gjort vold mot av diem-ismen, fremmed intervensjon og en rekke kupp — må gjenopprettes, først ved å tillate at det politiske liv gjenopptas, deretter ved å gi de ulike revolusjonære krefter innen Vietcong anledning til å gjøre seg gjeldende innen en slik lovlig ramme.

Hvilke mulige framgangsmåter finnes?

Den beste synes å være å søke en våpenhvile med Vietcongs militære ledere, fordi dette ville bety å engasjere de mest skikkede talsmenn i forhandlinger uten å nødvendiggjøre formell anerkjennelse av dem fra Washington eller Saigon. Mellom militære sjefen i felten er slik kontakt normal. Den ville sikkert muliggjøre etterfølgende politisk framstøt — uansett om NFL går med på våpenhvile. Denne framgangsmåte ville også gi de ulike parter anledning til å omgå den satte betingelse om at alle amerikanske tropper først må trekkes ut, og den ville gjøre myndighetene i Saigon i stand til å delta i denne forhandlingsfasen.

Mens slike drøftinger med Vietcong fant sted innen en militær ramme, for gradvis å utvides til også å omfatte politiske forhandlinger, burde Saigon-regimet kunne demokratiseres i den grad at det tillot en ny debatt mellom Sørs ulike politiske og religiøse fraksjoner; det skulle så sammenkalles en nasjonal forsam-

ling som Frigjøringsfronten ble invitert til når kampene var innstilt, og en mer representativ regjering enn den fra de siste år, kunne opprettes. På denne måten ville Sør-Vietnams politiske mønster virkelig kunne skapes av sørvietnameserne selv, og gjenoppbygginga av landet kunne påbegynnes med hjelp fra frontmedlemmer som endelig fikk vende hjem.

Selvsagt kan ingen politisk løsning holde hvis ikke Nord-Vietnam, de interesserte stormakter og Vietnams naboland deltar i forhandlingene. Men freden må begynne i Sør, av folket i sør, liksom krigen begynte der. Dette innebærer ikke at Vietnam må være delt for alltid. Dets framtid må baseres på enhet og uavhengighet. Men lange tradisjoner, Geneve-avtalen, krigen, ti års atskillelse og ulike politiske retninger har alt bidratt til å gjøre Sør forskjellig fra Nord.

Mens den naturgitte samling utsettes i ti eller tyve år, slik forstandige politikere i sør forutser, skulle en intelligent politikk fremheve Sørs særlige karakter og befordre opprettelsen av et regime som kan diskutere betingelsene for en gjenforening med Nord på gjensidig godtagbare vilkår. Dette er nødvendig fordi Sør, på grunn av temperament, sedvane og senere historie, er mer demokratisk enn Nord, og nyter godt av en mangfoldighet som ofte har uttrykt seg ved våpenmakt når den ikke har kunnet gjøre seg gjeldende ved valgurnene. Det er sannsynlig at Sør-Vietnam, under påtrykk fra Frigjøringsfronten, ville velge sosialismen. Men det er også sannsynlig at denne sosialismen ikke ville bli så totalitær som den i Nord.

En skal huske på at Frontens program klart går inn for en nøytralisme av den typen Kambodsja og

Laos holder på. Et regime i Sør, slik det er beskrevet, som er tilbakeholdende og som reduserer sitt militærstell, kunne tjene som et godt eksempel for Nord. Pham Van Dongs (den nordvietnamesiske statsminister) fire punkter, går imot at Vietnams to soner skal binde seg til militærpakter. Og hva er nøytralitet om ikke unnlatelse av å delta i militære allianser? Opprettelsen av nøytralistiske regimer i tre av de tidligere Indokinesiske land ville åpne porten for en militær, om enn ikke ideologisk, nøytralisering av hele området.

Fra ethvert synspunkt ville Sør-Vietnam, dersom det ble gitt anledning til det, ved en fredelig løsning på de nåværende problemer kunne yte mer enn bare å overleve. Dets politiske system ville neppe bli konservativt. Men ønsker USA å innsette en ny Diem i Saigon, eller ville det foretrekke endelig å la det vietnamesiske folk selv velge sitt styre? Hvis det siste er tilfelle, vil Sørs mangfoldighet og enestående karakter, som nå gir Vietcong dens revolusjonære karakter, måtte finne uttrykk på annen måte enn ved væpnet kamp. Å arbeide for å knuse disse revolusjonære kreftene, å drive dem nordover, er å begynne Diems eventyr på nytt. Å integrere dem og tilby dem en plass som svarer til deres sosiale og menneskelige betydning i morgendagens samfunn, er å respektere realiteter som hverken er kinesiske eller amerikanske, men ganske enkelt vietnamesiske.

— — —
Utdrag fra Jean Lacoutene: Viet-Nam Between To Truces.

Vietnam -hva krigen gjelder

Av Kurt Steinhaus.

1. Vietnamkrigen er den sørvietnamesiske befolkningens nasjonale og sosiale befrielseskamp.

1.1 Allerede Vietminhs kamp under den første Indochinakrig var først og fremst rettet mot de urettferdige eiendomsforholdene og den materielle nøden blant landbefolkningen. Til tross for at Vietminh var militært svak, seiret de — takket være sin politiske styrke. Politisk styrke betydde den gang som i dag den uatskillelige gjensidige avhengighet mellom sosial reform og militær kamp.

«Man må mobilisere alle krefter for frigjøringskrigen, om man skal sikre en tilfredsstillende fullføring av jordreformene. Man må mobilisere alle kreftene for en gjennomføring av jordreformene, om man skal kjempe seg frem til full seier i frigjøringskrigen» (Ho Chi minh, 1953.).

1.2 Enda mens kampene sto på, hadde man i de befridde områdene i stor utstrekning avskaffet de feudale jordeiendomsforholdene. Tilbaketrekkingen av Vietminh-troppene og etableringen av Diem-regjeringen førte til bøndene på ny ble underlagt eiendomsbe-

sitterne — disse hadde flyktet til byene under kamp-handlingene — og den gamle feudale sosialstrukturen ble gjenopprettet i landsbyene. Bøndene, som nå selv hadde eiet den jorden de hadde dyrket, ble igjen eiendomsløse forpaktere. Dessuten måtte de etterbetale forpaktningssavgiften fra den tiden Vietminh hadde herredømmet. Jordbruksstrukturen i den uavhengige staten Sør-Vietnam adskiller seg knapt nok fra Sør-Vietnam i kolonitiden. 45 pst. av rismarkene tilhører 2 pst. av jordeierne. Diemregjeringens såkalte landreform var *de facto* betydningsløs. Parallelt med denne refeudaliseringsspross fikk man en stadig mer skjerpet terror mot enhver faktisk eller antatt politisk opposisjon.

1.3 Disse samfunnsforholdene, som for det overveldende flertall av befolkningen betyr økonomisk utbytting, sosial underprivilegering og politisk undertrykkelse, er et nødvendig resultat av det dobbeltherredømme som den innenlandske og den utenlandske overklasse utøver. Den parasittiske innenlandske overklasse, som beriker seg ved den feudale forpaktningssavgiften, statlige og halvstatlige avgifter og ved den ågeraktige *en gros*- og utenrikshandelen, ville uten den massive utenlandske understøttelsen, ganske snart møtt sin undergang.

1.4 Som en reaksjon på disse samfunnsforholdene oppsto Befrielsesfrontens kamp. Det har ingen mening å hevde at et helt folk tvinges til å kjempe med en slik utholdenhet og tapperhet mot et overmektig innen- og utenlandsk tvangsapparat av noen få «profesjonelle terrorister».

2. Det sørvietnamesiske folkets befrielses-kamp er en legitim og uunnngåelig forsvars-handling.

2.1 Den sørvietnamesiske befolkningen hadde under Diem-regimet ingen mulighet til åpent å uttrykke sin politiske vilje. En forandring i samfunnsforholdene ved fredelige midler var utelukket. Å avstå fra voldsbruk ville altså ha betydd at man ikke kunne fjerne den skrikende urettferdigheten. Befrielsesfronten er tvunget til voldsbruk.

2.2 Således kan her — som Herbert Marcuse en gang har formulert det — «revolusjonært vold» enten kalles «motvold», dvs. det vold som er «nødvendig om man skal sikre høyere former for frihet mot motstanden fra de etablerte former (for frihet)», eller man kan kalle det den historiske «rett for hva som kan være eller kanskje bør være til stede når det kan minke lidelser, nød og urettferdighet.» (Herbert Marcuse: *Kultur und Gesellschaft*, kap. Ethik und Revolution). Overfor målet, revolusjonen, som jo allerede mens kampene pågår svært tydelig blir demonstrert ved de gjennomførte reformene, er propagandaen om

individets totalitære, kommunistiske styresett av svært liten interesse for den vietnamesiske landbefolkningen. For Vietnams bønder er dét, som for de fleste nord-amerikanere og vesteuropeere synes å være et system med politisk ufrihet, en blott fremtidsdrøm.

3. Vietnamkonflikten er et typisk eksempel på motsetningen mellom de stadig rikere industrisamfunn og de stadig fattigere jordbrukssamfunn.

3.1 Hverken den høye rustningsprofitten, den konjunkturfremmende virkningen av opprustningen eller den økonomiske og strategiske betydningen av Sør-Vietnam gir noen tilfredsstillende forklaring på den intensitet og brutalitet som amerikanerne fører krigen med og de store omkostningene som engasjementet fører med seg.

3.2 Det avgjørende motiv for USA's engasjement er at konflikten står som et eksempel på motsetningen mellom de fattige og de rike land. Dette har makteliten i USA klart innsett:

«Vietnam interesserer oss ikke som strategisk mål; ikke engang som militært støttepunkt. Det interesserer oss som prøve på et eksempel . . . Denne konflikten er typisk . . . hvordan kan et land som råder over et enormt militært og et mindre politisk potensial på et hvilket som helst sted seire over en motstander som er militært underlegen, men politisk sterk? . . . her og nå må vi lære oss de metodene hvormed vi skal kunne løse de samme problemene i alle deler av Asia, Afrika og fremfor alt i Latin-Amerika.» (En amerikansk diplomat sitert av Hans Magnus Enzensberger i *Kursbuch* 2, s. 158.)

«En kommunistisk seier i Sør(-Vietnam) vil provosere ny aggresjon i resten av verden . . . (hvis) geriljakrigen lykkes i Asia, vil den likeledes kunne lykkes i Afrika og Latin-Amerika.» (President Johnson 23. juli 1965.)

3.3 Det sørvietnamesiske folks kamp foregriper altså — i forminsket målestokk — frigjøringen av hele kontinentet, hvis betydning for selvreproduksjonen av det kapitalistiske økonomiske system neppe kan overvurderes. Ser man på den vedvarende forverringen av «terms of trade» (forholdet mellom prisindeksen for eksport- og importvarer) og på den løpende profitten fra de stadig voksende oversjøiske kapitalanbringelser, er den i beste fall formelt frigitte Tredje Verden en ikke liten kilde til berikelse for industrilandene. En faktisk frigjøring — som utgår fra den formelle folkerettslige suverenitet — vil nødvendigvis føre til en minskning av det kapitalistiske verdensmarked, tap av investert kapital og fremfor alt en forskyvning i de internasjonale maktforholdene. Lederskiktet i de kapitalistiske landene ser i dette en alvorlig fare for syste-

met som man må finne motforholdsregler for.

3.4 Derfor er Vietnam blitt et forsøksområde hvor, ved siden av at man søker å forhindre den demonstrasjonseffekten en seierrik frigjøringskrig og de påfølgende vellykte strukturreformene ville få, fremfor alt utprøvingen av antigiriljaens våpen, kampteknikk og sosialteknikk såvel som den tilsvarende treningen

av militærpersonellet står i forgrunnen. Her skaffer man seg den tekniske og taktiske erfaring som skal gjøre det mulig å bekjempe sosiale revolusjoner på en fremgangsrik måte, ikke bare her og nå, men alltid og over alt.

(Oppbrudd)

Aktuell kommentar

I forrige nummer ga vi en optimistisk oversikt over situasjonen og mulighetene for en løsning av konflikten. Først og fremst på grunn av buddistoppgjøret stod Saigon-regjeringa meget svakt, og mulighetene var tilstede for at USA ikke lenger kunne holde på beina noen regjering å «hjelp». Den militære situasjon viste stagnasjon for regjeringsstyrkene på grunn av at kjerne-tropper måtte brukes til å slå ned opprøret i Danang og Hue, og hvis den ventede Vietcong-offensiven i monsuntida ble effektiv, måtte det være klart for USA at dets politikk *ikke* førte fram.

I dag, 2 måneder seinere, kan vi melde om et ganske annet bilde. Buddistene er satt ut av spill eller har tatt opp samarbeid med Ky, som har kommet meget styrket ut av krisen. Ky har også styrket sin stilling i forhold til de andre generalene i juntaen. Det ser ikke ut til at det vil finne sted noen organisert masseboycott av valgene 11. september, sjøl om det er meget uklart hvor mange som kommer til å stemme. Regjeringsvennlige optimister håper på 4 millioner av de 8 millioner som finnes i de regjeringskontrollerte områdene. — Vi skal imidlertid ikke overvurdere betydningen av disse valgene. Tross alt skal det bare velges en gruppe til å utarbeide en konstitusjon. I følge «Newsweek» sa en vietnamesisk politiker nylig i denne sammenheng: «Vi har hatt *fire* konstitusjoner siden 1945. Problemet består ikke i å sette opp en ny.»

Monsunoffensiven har uteblitt, og det er klart at geriljaen er på defensiven stilt overfor amerikanernes gigantiske tekniske innsats, med bruk av våpen og krigføringmetoder som gjør vedtakne forestillinger om geriljakrig til skamme. Ved massiv bombing av områder som kan tenkes å inneholde geriljakrigere, ved ødelegging av avlinger og kjemisk krigføring, har amerikanerne umuliggjort større konsentrasjoner av Vietcongstyrker. Stilt overfor amerikanernes og regjerings-troppenes tekniske apparat og overlegne mannskapsstyrke, den alminnelige militariseringen og bevoktnin-

gen av alle anlegg, er det ikke lenger mulig å gjennomføre mange vellykte operasjoner med små og spredde styrker. Krigen er blitt «semi-konvensjonell». De «raids» inn på fiendtlige område og «opprenskningsaksjoner» som foretas, er det nå amerikanerne som foretar, men uten særlig store resultater. Arealet av de Vietcong-dominerte områdene er omtrent det samme i dag som for et år siden, den enorme amerikanske opptrappingen til tross. Likevel er det sannsynlig at det har psykologisk betydning at Vietcong ikke har vunnet noen større seier på nesten et år.

Allerede i lang tid har B-52 fly drevet terrorbombing fra så stor høyde at Vietcongstyrkene og landbefolkningen ikke kan se de angripende flyene (12 000 m). Slik bombing har særlig foregått over de tettbefolkede slettene i Mekongdeltaet og Quang Ngai-provinsens kystområder. Meningen er å assosiere FNL med usikkerhet og død i befolkningens bevissthet. Mer enn 1 million, flest kvinner og barn, har flyktet inn til de «bombesikre» større byene i løpet av de siste 2 år viser Saigon-regjeringens statistikk. Det er 6 pst. av den totale befolkning i Sør-Vietnam, og de fleste av dem har ennå ikke funnet noe arbeid eller et fast bosted.

Den alvorligere karakteren av bombekrigen mot Nord-Vietnam er et annet trekk i den amerikanske opptrappingen. (Likeså de amerikanske krenkelsene av den demilitariserte sonen, som gjør det mulig for generalene i Saigon å erklære at denne sonen ikke lenger kan respekteres og således åpner muligheten for en sør-vietnamesisk invasjon av Nord-Vietnam over land.) Det synes nå klart at amerikanerne søker en ren militær løsning av konflikten, og utvilsomt kan de med sin krigspotensial knuse det vietnamesiske folket. Det vil bety millionutryddelser. Men geriljaen og den politiske motstanden vil forstette så lenge det finnes mennesker igjen i landet, om den enn tvinges til å ytre seg i stadig mer primitive og før-militære former.

Valget

Når dette leses, er valgresultatene kjent, men det kan likevel være av verdi å summere opp hva vi vet på forhånd:

Valget 11. september gjelder grunnlovgivende forsamling. Valget på president, som Ky opprinnelig lovet før utgangen av året, kan etter dette ikke foregå før tidligst i 1967, så minst så lenge kan Ky sitte ved makta uten å komme i konflikt med buddistene. Valget på nasjonalforsamling kommer enten i tilknytning til presidentvalget eller etter dette.

Munkene kommer nok til å avholde seg fra å stemme, men noen organisert boikott av valget fra buddistene sin side kommer neppe på tale. Mange sivile ambisjonsgrunner eller fordi forholdet mellom juntaen og buddistene er blitt slik at man kan solidarisere seg med hverandre mot FNL etter at de mest regjeringsfiendtlige munkene er skaffet av veien.

Det mest bemerkelsesverdige ved valget er valglovene som juntaen har gitt. (Etter at den sivile komiteén som skulle gi innstilling om valgordningen leverte et altfor demokratisk forslag, har juntaen sjøl tatt over alle avgjørelser i forbindelse med valget.) Dette er noen av de bestemmelsene som gir regjeringa fordeler:

- I distrikter der en gruppe står sterkt, hindrer et komplisert system for forholdsvis representasjon at den tar alle plassene. (I en tomannskrets med sterkt buddistisk overvekt, vil buddistene og juntaens tilhengere kunne få valgt én mann hver.)
- Juntaen har kontroll over distriktshøvdingene, som administrerer og organiserer valget.
- Juntaen har rett til å stryke oppsatte kandidater med begrunnelsen: nøytralist- eller kommunistympatisører. Det finnes ingen appellinstans.
- Det heter at troppestyrkene skal stemme «på stedet», altså ikke hver mann på sitt hjemsted, men hele troppen i den valgkretsen den er forelagt. Når en tar i betraktning troppenes størrelse i forhold til hele velgermassen, forstår en at dette kan ha avgjørende betydning, hvis juntaen foretar troppeforflytninger til usikre kretser i tida før valget. (Se New York Times 26. juni.)

Frigjøringsfronten har kalt valget en farse og et bedrag, men de har også truet på livet de som vil la seg stille til valg og de som møter opp på valgdagen. Terrorhandlinger mot valglokaler og valgagitorer finner allerede sted. Ky-regjeringa på sin side har gitt ordre om å skyte folk som blir grepet i obstruksjon mot valget. Det første resultat av denne politikken var

WILFRED G. BURCHETT VIETNAMKRIGEN SETT INNENFRA

«... den beste Vietnam-bok som hittil er utkommet på norsk.» (Kåre Selnes)

En sensasjonell reportasje fra frigjøringsfrontens område i Sør-Vietnam.

Den verdenskjente australske journalisten Wilfred G. Burchett er en av de få som har sloppet inn i sentrum for begivenhetene.

I måneder har han fulgt frigjøringsstyrkene der hendingene foregikk — og gir skildringer fra disse toktene i boken.

ILLUSTRERT KR. 14,50

Denne boken er spennende og lettlest som en roman men likefullt spekket med dokumentarisk materiale. Burchett har truffet politikerne, offiserene og det menige folk. Han har førstehånds kjennskap fra et opphold i en «strategisk landsby» og har sammen med soldater fra frigjøringsstyrkene tatt seg helt fram til utkanten av Saigon.

får De hos bokhandlerne og Narvesen — eller direkte fra FORLAGET NY DAG, Grønlandsleiret 39, Oslo 1.

ELAN
BØKENE

mordet på en mann i Saigon som forsøkte å rive ned en valgplakat.

Amerikanske talsmenn er skuffet over det nivået valgkampen føres på. Det er ingen kandidater som direkte kritiserer juntaen, og politiske spørsmål blir så og si ikke berørt i valgtalene. (Se f. eks. New York Times 28. august.)

* * *

Hvor står budistene?

Det inntrykk at alle buddistene inntar en opprørsk holdning til det nåværende styret, er langt fra riktig. En av sektene i den buddistiske enhetskirken, Hoa Hao, er meget konservativ og sterkt antikommunistisk. Mostrebende samarbeidet den med Viet Minh mot det franske herredømmet fra 1946 av. Men liksom de delene av Cao Dai-sekten og katolikkene som hadde tatt samme standpunkt, brøt de med den nasjonale frigjøringsbevegelsen i 1951, så snart de første reformene av sosial og økonomisk karakter med avgjort front mot notablene og godseierne herredømme ble gjennomført i de frigjorte områdene. Hoa Hao hadde en egen hær. Denne hæren, på mer enn 20 000 mann, ble så satt inn

på Cao Dais og seinere Diems side. Men i 1955 avvæpnet Diem alle privatarméene i landet.

I dag har Hao Hoa mer enn en million tilhengere, som ofte bor i egne landsbyer og lever strengt tradisjonelt religiøst. Det er den mest disiplinerte sekten i Vietnam.

* * *

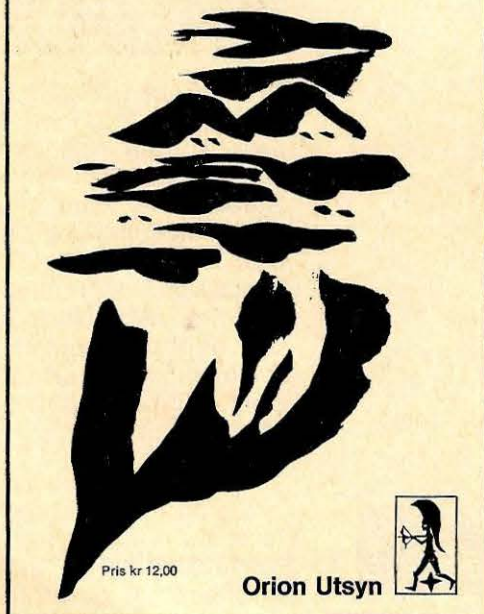
Landbruksprosjektene

Når en hører hvilket omfang hjelpeprosjektene som ble planlagt på Honolulu-møtet mellom Ky og Johnson til nå har fått, faller det vanskelig å tro at planleggerne sjøl kan forestille seg at dette arbeidet vil ha noen innvirkning på krigsutfallet. General Westmoreland har da også uttalt at mens krigen nå begynner å gå bra for amerikanerne rent militært, mangler det fremdeles meget på at arbeidet på den sosiale og politiske fronten skal ha samme suksess.

Det er 80 lag i arbeide. Hvert lag konsentrerer seg om en landsby og bygger skoler, effektiviserer landbruket osv. Det er 15 000 landsbyer i Sør-Vietnam.

(Se New York Times, 29. juli.)

Victor Vinde
Vietnam
- den skitne krigen

«Vindens bok er et meget verdifullt bidrag til forståelsen av det som skjer i Vietnam. Han har hatt kontakt ikke bare med de politiske lederne i Hanoi, men med den vanlige befolkningen. Han har reist rundt i landet, har opplevet krigen slik den utspiller seg i Nord-Vietnam, og sett resultatene. Han har fått kontakt med lederne for frigjøringsfronten i Sør-Vietnam, og har så med sin brede politiske erfaring satt disse brokkene sammen til et helhetsbilde.»

Per Frydenberg i NRK.

Kr. 12,00.

I billigbokserien Orion Utsyn.

Det Norske
Samlaget

Den andre fronten

Amerikanernes bygging av flybaser i Thailand er av så omfattende og langsiktig karakter at medmindre det dreier seg om forberedelser til å møte en kommunistisk oppstand i Thailand, kan man trekke den slutningen at amerikanerne regner med en langvarig krig i Vietnam, en krig som de vil kjempe med stadig økende militær innsats.

Fra de ferdigbygde basene har det i hele år lettet bombe-fly hver dag på tokt mot Nord-Vietnam og Laos. I Laos er det den såkalte Ho-Chi-Minh-veien og troppestyrker og utstyrsforsendelser som tar seg fram langs denne ruten, som bombes.

Fra 12 000 mann i januar i år har de amerikanske styrkene vokst til 25 000 i juni og 35 000 i august. 2/3 er flystyrker engasjert i bombingene.

Et annet prosjekt som tyder på en langvarig krig, er bygginga av en «militær by» utafor Saigon. Den vil kunne avlaste Saigon som militært hovedkvarter og forlegningssted for tropper. Selv om den vil kunne tas delvis i bruk allerede neste år, vil den ikke være fullt utbygd før om 5 år.

Et nytt havneanlegg utafor Saigon vil bli fullført atskillig fortere. Også i Bangkok bygger amerikanerne havn. New York Times' korrespondent skriver at forholdene nå er uholdbare. Amerikanske militære sjef er kan ikke annet enn korse seg når ammunisjonslaster og olje losses tett ved hverandre. (Se New York Times 1. juli.)

* * *

Rekord i utenlandshjelp

I tidsrommet fra 1. juli 1965 til 1. juli 1966 ytet USA 675 millioner dollar i «hjelp» til Sør-Vietnam. Det er rekord for ett land og mer enn en fordobling av hjelpen i budsjettåret før. Det er også 1/4 av all utenlandshjelp fra USA dette året.

Som kjent er storparten av den amerikanske hjelpen til Vietnam ferdigvarer, som selges på det innenlandske markedet for piastre og således finansiere Sør-Vietnams statshusholdning, dvs. hæren, i den grad disse piastrene ikke blir stjålet av byråkratiet.

Systemet har fullstendig knekket den innenlandske industri og har forårsaket en veldig spekulasjon. Det som innføres, er det som gir best fortjeneste for de spekulerende kjøpmenn; luksusartikler, dyre og sjeldne matvarer etc. Mens det er skrikende mangel på mange livsviktige medisiner, innføres det utelukkende andre medisiner som gir bedre fortjeneste.

Tilhengerne av dette systemet betegner det som «den største oppfinnelsen siden hjulet».

* * *

Kinesisk aktivitet i Nord-Vietnam

Offisielle talsmenn i Washington skal ifølge New York Times 1. juli ha avslørt at det finnes 40 000 kinesiske ingeniører og bygningsarbeidere i Nord-Vietnam. Man tror at dette er en fordobling av antallet for 6 måneder siden. Kineserne driver reparasjoner av kommunikasjoner. Dessuten bygger de flyplasser i den nordlige

SARA LIDMAN

Rapport fra Hanoi

En følsom forfatterinnes møte med hverdagens mennesker i det bombeherjede Nord-Vietnam. En beretning om levende mennesker i bomberegnet, om vilje, trass og fedrelandskjærlighet. Tragedien på nært hold slik ingen før har skildret den.

Kr. 10,- hos alle bokhandlere og hos Narvesen.

PAX FORLAG

delen av landet, slik at nord-vietnameserne ikke skal bli nødt til å trekke inn i Sør-Kina når flyplassene ved Hanoi blir bombet.

De offisielle talsmennene synes ikke situasjonen er alvorlig. Den økte kinesiske innsatsen kan forklares med de stadig større ødeleggelsene som amerikanske fly volder i Nord-Vietnam. Til tross for at kineserne har flere ganger så mange mann i landet som russerne, er de mye mindre engasjert i militær virksomhet. Kinesiske fly har vist en bemerkelsesverdig tilbakeholdenhet ved å unngå sammenstøt med amerikanske fly over Nord-Vietnam.

* * *

Vil Vietnam-opposisjonen i USA finne nåde for Guds øyne?

New York Times refererer fra president Johnsons tale i Des Moines 1. juli:

Presidenten sa at han hadde sett en ung mann i dag bære et merke som det stod «Ut av Vietnam» skrevet på. «Jeg tenkte», sa presidenten om ham, «at det du mest ønsket — at vi skal trekke oss ut av Vietnam — blir forsinket en liten stund på grunn av deg og merket ditt. Jeg er *ikke* sint. Jeg er ikke engang bedrøvet. Men av og til tenker jeg: Tilgi dem, Herre, for de vet ikke hva de gjør.»

BUKSPRETTING . . .

En „Effektiv” forhørsmetode

Ola Rytter:

V I E T N A M

I går

I dag

I morgon?

**Vietnam - moblematikken vurdert ut fra konfliktens rette
historiske perspektiv.**

**Kan kjøpes i alle Narvesens kioskeer eller ved direkte
henvendelse til Den norske solidaritetskomitee for Vietnam.**

Angår dette oss?

